

AB Katılım Müzakereleri

Avrupa Birliği Devlet ve Hükümet Başkanlarının 17 Aralık 2004 tarihli Zirvesinde aldığı karar doğrultusunda 3 Ekim 2005 tarihinde Lüksemburg'ta yapılan Hükümetlerarası Konferans (HAK) ile Türkiye resmen AB'ye katılım müzakerelerine başlamıştır. Böylece, Türkiye ile AB arasındaki inişli çıkışlı ilişki, çok önemli bir dönüm noktasını aşarak yepyeni bir sürece girmiştir.

3 Ekim 2005 tarihli Hükümetlerarası Konferansta Müzakerelerin hangi usul ve esaslar çerçevesinde yürütüleceğini düzenleyen "**Müzakere Çerçeve Belgesi**" de kabul edilmiştir. Söz konusu belge incelendiğinde, müzakerelerin 3 temel unsur üzerinden yürütüleceği görülmektedir.

1- Kopenhag siyasi kriterlerinin istisnasız olarak uygulanması, siyasi reformların derinleştirilmesi ve içselleştirilmesi,

2- AB Müktesebatının üstlenilmesi ve uygulanması,

3- Sivil toplum diyalogunun güçlendirilmesi ve bu çerçevede hem AB ülkelerinin kamuoylarına, hemde Türkiye kamuoyuna yönelik olarak bir iletişim stratejisinin yürütülmesi.

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, bu 3 temel unsur çerçevesindeki tüm çalışmaları farklı mekanizmalar kurarak koordine etmektedir.

Türkiye ile müzakerelerin açılması, Kopenhag siyasi kriterlerinin yeterli ölçüde karşılanması ile mümkün olmuştur. Bu aşamadan sonra da AB, Türkiye'nin bu alandaki uygulamalarını yakından izlemeye devam edecektir.

Ekonomik kriterler müzakerelere konu olmamakla birlikte, bu alandaki gelişmeler müzakere süreci boyunca AB tarafından yakından izlenecek ve bazı müktesebat başlıklarında müzakerelerin açılmasında ölçüt olarak kullanılabilir. Buradaki önemli husus, istikrara yönelik sürdürülebilir bir ekonomi politikasına devam edilmesi, özellikle mali dengesizliklerin azaltılması ve enflasyonla mücadelenin disiplinli bir şekilde yürütülmesidir.

Katılım Müzakereleri, Türkiye'nin AB Müktesebatını ne kadar sürede kendi iç hukukuna aktarıp, yürürlüğe koyacağını ve etkili bir şekilde uygulayacağını belirlediği süreçtir.

AB Müktesebatı, AB Hukuk sistemine verilen addır. Yaklaşık 120 bin sayfadan oluşmaktadır. AB'yi kuran ve daha sonra değişikliğe uğrayan antlaşmaları, aday ülkelerin AB'ye katılırken imzaladıkları katılım antlaşmalarını, Konsey, Komisyon, Avrupa Toplulukları Adalet Divanı gibi Topluluk organlarının çıkardıkları tüm mevzuatı ifade etmektedir. Söz konusu müktesebat, Katılım Müzakereleri Fasılları çerçevesinde 35 başlık altında sınıflandırılmıştır.

AB Müktesebatı fasıl başlıkları şunlardır:

- 1) **Malların Serbest Dolaşımı**
- 2) **İşçilerin Serbest Dolaşımı**
- 3) **İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi**
- 4) **Sermayenin Serbest Dolaşımı**
- 5) **Kamu Alımları**
- 6) **Şirketler Hukuku**
- 7) **Fikri Mülkiyet Hukuku**
- 8) **Rekabet Politikası**
- 9) **Mali Hizmetler**
- 10) **Bilgi Toplumu ve Medya**

- 11) Tarım ve Kırsal Kalkınma
- 12) Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı
- 13) Balıkçılık
- 14) Taşımacılık Politikası
- 15) Enerji
- 16) Vergilendirme
- 17) Ekonomik ve Parasal Politika
- 18) İstatistik
- 19) Sosyal Politika ve İstihdam
- 20) İşletmeler ve Sanayi Politikası
- 21) Trans-Avrupa Şebekeleri
- 22) Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu
- 23) Yargı ve Temel Haklar
- 24) Adalet, Özgürlük ve Güvenlik
- 25) Bilim ve Araştırma
- 26) Eğitim ve Kültür
- 27) Çevre
- 28) Tüketicinin ve Sağlığın Korunması
- 29) Gümrük Birliği
- 30) Dış İlişkiler
- 31) Dış, Güvenlik ve Savunma Politikaları
- 32) Mali Kontrol
- 33) Mali ve Bütçesel Hükümler
- 34) Kurumlar
- 35) Diğer Konular

Müzakereler, sürecin ilk aşaması olan "**tarama**" ile başlamıştır. Bu sürecin başlıca aktörleri Avrupa Komisyonu ve Türkiye bürokratlarıdır. Türkiye'nin müzakerelere hazırlanmasını ve katılım öncesi sürecin hızlandırılmasını hedefleyen "tarama" döneminde esas olarak, AB müktesebatı kapsamındaki mevzuat hakkında bilgi verilmekte, AB müktesebatı ile aday ülke mevzuatı arasındaki farklılıklar belirlenmekte ve uyum sürecinin çok genel bir takvimi ve bu süreçte karşılaşılabilecek muhtemel sorunlar saptanmaya çalışılmaktadır.

Türkiye için Tarama Sürecinin ilk aşaması olan tarama toplantıları 20 Ekim 2005 tarihinde yapılan Bilim ve Araştırma faslı tanıtıcı tarama toplantısı ile başlamış ve 13 Ekim 2006 tarihinde yapılan Yargı ve Temel Haklar faslı ayrıntılı tarama toplantısı ile sona ermiştir.

Her bir müzakere faslının taraması bittikten sonra, Komisyon üye ülkelere "tarama sonu raporu" adı altında bir rapor sunmaktadır. Buradaki değerlendirme ve öneriler, o fasılda müzakerelerinin açılmasına temel teşkil etmektedir. Komisyon, raporlarında, ayrıntılı tarama sırasında ülkemizce verilen bilgilere dayanarak ülkemizin müzakerelere hazır olup olmadığını değerlendirmekte ve sonuç kısmında ya faslın müzakereye açılmasını önermekte; ya da bunun için tamamlanması gereken açılış kriterlerini(benchmarks) ortaya koymaktadır.

2) İşçilerin Serbest Dolaşımı

Fasılın Kapsamı

İşçilerin Serbest Dolaşımı kavramı, diğer ekonomik faktörler gibi emeğin de herhangi bir engelle karşılaşmadan AB tek pazarında dolaşımını ifade etmektedir. AB tek pazarının 4 temel serbestisinden biridir.

Bu fasıl altındaki mevzuat, bir işverene bağlı olarak gelir getirici bir işte çalışan her nitelikteki AB üyesi ülke vatandaşı bireylerin diğer bir üye ülkede de çalışma hakkına sahip olmasını ve çalışma koşulları, sosyal yardımlar, vergilendirme konularında o ülke işçileri ile eşit muameleye tabi tutulmasını düzenlemektedir.

Bu çalışma hakkı diğer üye ülkelerde; iş arama, bu amaçla ikamet ve kalma, aile üyeleriyle biraraya gelme haklarını içermektedir. Bu başlık altında aynı zamanda, sosyal güvenlik sistemine bağlı Topluluk vatandaşlarının ve aile bireylerinin bir başka Üye Devlete taşınmaları durumunda üye ülke vatandaşlarının sosyal güvenlik haklarının kesintiye uğramaması için sosyal güvenliğin koordinasyonu sistemi geliştirilmiştir.

Avrupa Komisyonu Bünyesinde İlgili Birim

İşçilerin serbest dolaşımı, İç Pazar ve Hizmetler Genel Müdürlüğünün (DG Internal Market and Services) sorumluluk alanında yer almaktadır.

2 no'lu İşçilerin Serbest Dolaşımı faslında 19 Temmuz 2006 tarihinde “tanıtıcı tarama toplantısı”, 11 Eylül 2006 tarihinde ise “ayrıntılı tarama toplantısı” gerçekleştirilmiştir. Tarama sonu raporu henüz resmi olarak tarafımıza iletilmemiştir.

Kişilerin serbest dolaşımı ilkesi Avrupa Topluluğu'nun oluşturulduğu günlere dayanmaktadır. Bu ilke ilk olarak göçmen işçiler ve ailelerine Avrupa işgücü piyasalarına erişim olanağı sağlamak amacıyla uygulanmaya başlanmıştır. Yıllar içinde, bu hak AB ülkelerinde yaşayan herkesi kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bugün, çoğu iç sınır kontrollerinin kaldırılması ile kişiler bir üye devlet içinde hareket edermişçesine Avrupa içinde de serbestçe hareket edebilmektedir. Bu sayede başka bir AB ülkesinde okumak, çalışmak ya da emekli olmak mümkün olmuştur. Bu özgürlüklerin avantajları Avrupa vatandaşlığı ile somutlaştırılmıştır.

İlgili birime ilişkin ayrıntılı bilgi için:

http://ec.europa.eu/internal_market/top_layer/index_15_en.htm

Avrupa Birliği Bakanlığı Bünyesinde İlgili Başkanlık

Tek Pazar ve Rekabet Başkanlığı

Başkan: Lale ÇELİK

Telefon: (312) 218 14 80

Faks: (312) 218 14 71

E-posta: Icecik@ab.gov.tr

Tarama Toplantıları:

Tanıtıcı Tarama Toplantısı Sunuşları (19 Temmuz 2006)

Ayrıntılı Tarama Toplantısı Sunuşları (11 Eylül 2006)

Tarama Toplantılarında Avrupa Komisyonunun Sorularına Verilen Cevaplar (PDF Format - 175 KB)

İlgili Projeler

Proje Yılı/No	Proje Adı	Faydalancı Kuruluş	Proje Durumu
TR 2007.02.22	Sosyal Güvenlik Sistemlerinin Koordinasyonu Konusunda Sosyal Güvenlik Kurumuna Destek Projesi	Sosyal Güvenlik Kurumu	Devam ediyor

Fasıl 19: Sosyal Politika ve İstihdam

Fasıl ile ilgili Genel Bilgi:

İstihdamın artırılması, çalışma ve yaşama koşullarının iyileştirilmesi, uygun seviyelerde sosyal koruma sistemlerinin oluşturulması, sosyal ortaklarla diyalog tesis edilmesi, sürdürülebilir bir istihdam yapısı için insan kaynaklarının geliştirilmesi, sosyal dışlanma ve yoksullukla mücadele edilmesi, kadın ve erkekler için eşit fırsatlar sağlanması fasılın kapsamını oluşturmaktadır.

Bu çerçevede, fasılın alt konuları arasında, iş hukuku, iş sağlığı ve güvenliği, kadın ve erkek arasında eşit muamele, ayrımcılıkla mücadele, sosyal diyalog, istihdam, sosyal içleme ve sosyal koruma yer almaktadır.

Fasılın Müzakerelerine ilişkin bilgi:

Sosyal Politika ve İstihdam fasılının müzakerelere açılabilmesi için Alman Dönem Başkanlığında (19 Ocak 2007) iki adet açılış kriteri bildirilmiştir.

Bunlardan ilki, sendikal hakların AB standartları ve ilgili ILO Konvansiyonları ile uyumlu olmasının (özellikle örgütlenme, grev ve toplu sözleşme hakkı açısından) sağlanmasıdır. Bu amaca hizmet etmek üzere, Türkiye'nin mevcut kısıtlamaları ortadan kaldırması ve kamu ve özel sektörü de kapsamak üzere bu alanda tamamen gözden geçirilmiş bir mevzuatı kabul etmesi beklenmektedir.

Müzakere ikinci açılış kriteri ise, tüm işgücünün yararı için, bu fasılın kapsamındaki alanlarda yer alan AB müktesebatının aşamalı olarak iç hukuka aktarılması, uygulanması ve yürütülmesini içeren bir eylem planının Avrupa Komisyonuna sunulmasıdır.

Birinci açılış kriterine konu, sendikal haklarla ilgili yeni kanun hazırlık çalışmaları halen devam etmektedir. İkinci kriter kapsamındaki eylem planı ise hazırlanmış olup Nisan 2010'da Avrupa Komisyonuna iletilmiştir.

İlgili Alt Komite Toplantıları:

7 no'lu Bölgesel Gelişme, İstihdam ve Sosyal Politikalar Alt Komitesi Toplantı Tarihleri:

28 Kasım 2000 - Brüksel

7-8 Haziran 2001 - Ankara

27-28 Haziran 2002- Brüksel

6 Temmuz 2004 - Ankara

5 Temmuz 2005- Brüksel

15 Şubat 2007- Ankara

28 Şubat 2008- Brüksel

3 Mart 2009- Ankara

10 Mart 2010- Brüksel

İlgili Çalışma Grubu Toplantıları:

İstihdam ve Sosyal Politika Alt Komite Hazırlık Toplantısı -12 Aralık 2003
İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışma Grubu Toplantısı - 5 Temmuz 2004
Cinsiyet Eşitliği Çalışma Grubu Toplantısı - 7 Temmuz 2004

Raporlar:

Avrupa 2020 Stratejisi
Avrupa Birliği Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejisi
Avrupa Komisyonunun düzenlediği Düzgün İş Forumu (11-12 Ekim 2010)

Avrupa Aktif Yaşlanma Yılı Bilgi Notu

Tarama Toplantıları:

Tanıtıcı Tarama Toplantısı Sunuşları (8-10 Şubat 2006)
Ayrıntılı Tarama Toplantısı Sunuşları (20-22 Mart 2006)
Tarama Toplantılarında Avrupa Komisyonunun Sorularına Verilen Cevaplar (PDF Format - 731 KB)
Tarama Sonu Raporu (PDF Format - 117 KB)

İlgili Projeler:

Proje Adı	Uygulama Yılları	Faydalanıcı Kurum
Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesine Destek Sağlanması (2002 Yılı Mali İşbirliği Programlaması)	2003-2005	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı - İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
Aktif İşgücü Piyasası Stratejisine Destek Sağlanması (2002 Yılı Mali İşbirliği Programlaması)	2003-2005	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı - Türkiye İş Kurumu
Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimlerinin Ortadan Kaldırılması (2004 Yılı Mali İşbirliği Programlaması) (Proje internet sitesi)	2005-2007	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı - Çalışma Genel Müdürlüğü
Yenilik ve Değişim için Sosyal Diyalogun Güçlendirilmesi (2004 Yılı Mali İşbirliği Programlaması) (Proje internet sitesi)	2005-2007	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı - AB Koordinasyon Dairesi
İş Sağlığı ve Güvenliğinin Güçlendirilmesi- 2. Safha (2005 Yılı Mali İşbirliği Programlaması)	2006-2008	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı - İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
Cinsiyet Eşitliğinin Güçlendirilmesi (2005 Yılı Mali İşbirliği Programlaması)	2006-2008	Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
İş Teftiş Sisteminin Geliştirilmesi (2006 Yılı Mali İşbirliği Programlaması)	2007-2009	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı - İş Teftiş Kurulu Başkanlığı

Aktif İstihdam Tedbirleri ve Türkiye İş Kurumuna Yerel Düzeyde Destek Sağlanması (2006 Yılı Mali İşbirliği Programlaması)	2007-2009	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı -Türkiye İş Kurumu
İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliğinin İyileştirilmesi (2007 Yılı IPA I Mali İşbirliği Programlaması)	2010-2012	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
İş Sağlığı ve Güvenliği Bölgesel Laboratuvarlarının Geliştirilmesi (2007 Yılı IPA I Mali İşbirliği Programlaması)	2010-2012	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü- İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi
Çalışma Hayatında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Güçlendirilmesi (2008 Yılı IPA I Mali İşbirliği Programlaması)	2010-2012	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı- Çalışma Genel Müdürlüğü
Türkiye'de Esnek Çalışma İle İlgili Ulusal Mevzuatın ve AB Müktesebatının Uygulanması (2003 MATRA) (Proje Raporu- Türkçe-PDF Format- 3 MB)	2004-2005	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı - Çalışma Genel Müdürlüğü
Türkiye'de İş Teftiş Sisteminin ve Kalitesinin AB Gereklere Doğrultusunda Güçlendirilmesi (2005 MATRA)	2006-2007	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı - İş Teftiş Kurulu Başkanlığı
Türkiye İş Kurumunun Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi, Engelliler için İstihdam Stratejisinin ve Mesleki Rehabilitasyonun Geliştirilmesi (2006 MATRA)	2007-2008	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı - Türkiye İş Kurumu